

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. GEORG AXHAUSEN. „Die Ausbreitungsformen der odontogenen pyogenen Infektion und ihre Behandlung“. Carl Hanser Verlag. München, 76 pag. D.M. 11,50.

Nog immer is deze in 1951 door de Carl Hanser Verlag te München uitgegeven publicatie het lezen waard, niettegenstaande de snelle groei der therapeutische mogelijkheden.

Het door de schrijver beoogde doel, n.l. het oprispen van de diagnostische kennis van de practicus betreffende het vóórkomen en behandelen van ontstekingsverschijnselen in de mond, wordt hiermede inderdaad bereikt.

A x h a u s e n onderscheidt de directe vormen van etterige ontstekingen, die hun oorsprong vinden in een carieus element, zoals periodontitis, periostitis enz. en de indirecte vormen, waarbij ettercoccen via kleine epitheliale defecten het weefsel binnen dringen en van daaruit aanleiding geven tot ontstekingsverschijnselen, b.v. paradentitis, cellulitis enz.

In overzichtelijke vorm worden de ontstekingsverschijnselen behandeld: instructieve illustraties tonen duidelijk aan hoe gevaarlijk acute gevallen kunnen zijn, zoals subtemporale- abcessen met mogelijke phlegmoneuze infiltratie naar het schedeldak.

Van de ontstekingen in de onderkaak is het bekend, dat het perimandibulaire abces veelal verward wordt met parotitis. De daaruit voortspuitende verwaarlozing van de behandeling biedt kans (1-2%) op een phlegmoneuze uitbreiding naar mondbodem of parapharyngeaal. Indien de ontsteking niet door het bot heen breekt, bestaat de mogelijkheid, dat de pyogene infectie zich in het bot uitbreidt, dus tot osteomyelitis leidt. Hiervan bestaan ook vele vormen in kaakbeenderen, zoals tandkiem-osteomyelitis bij zuigelingen, acute en chronische vormen bij volwassenen, met multiple abcessen, losstaan van tanden, sequestervorming enz.

De differentiaal diagnose tussen een chronisch subcutaan abces en een scrophuleuze huidaandoening wordt uitvoerig behandeld.

De therapie van al deze ontstekingen wordt zuiver langs chirurgische weg aangegeven, dus met behulp van een extractie of apexresectie. De auteur roert zelfs de mogelijkheid van een conserverende behandeling van een ontstoken element niet aan!

Eveneens valt het te betreuren dat de schrijver het nut der antibiotica eerst sedert kort (1951) kende, zodat hij hierover geen concreet oordeel durfde te vellen; wel erkent hij reeds het grote voordeel van prae- en postoperatieve penicilline injecties. In het algemeen worden in deze aflevering de doseringen van penicilline aan de lage kant genomen; b.v. bij de behandeling van osteomyelitis of van een acute heftige periostitis slechts 400.000 E per etmaal, hetgeen te weinig is voor een snelle gunstige wending van het ziektebeeld. De auteur onderschrijft evenwel de onschadelijkheid van penicilline, mede veroorzaakt door de vlugge uitscheiding van dit middel. Terecht heeft de schrijver ernstige bedenkingen tegen het blindelings geven van penicilline-injecties in het ontstoken gebied, zonder dat de juiste chirurgische (of conserverende ref.) behandeling wordt toegepast!

Tot slot enige uitspraken van A x h a u s e n uit zijn ongetwijfeld leerzame publicatie:

„De tanden met omgevende weefsels zijn de voornaamste bronnen van pyogene infectieziekten bij de mens.”

„Extraheer bij een periostitis het niet te behouden element onmiddellijk!“
„Open eerst een reeds aanwezig submucous abces alvorens te extraheren.“

Dit laatste ondanks het feit dat hij reeds gunstige resultaten had gezien van een rechtstreekse extractie onder bescherming van penicilline. J. A.

Dr. med. ANTON HROMATKA. *Die partielle Oberkieferprothese aus Kunststoff*. Mit 92 Abb. Carl Hanser Verlag München, 1953. 113 blz. Prijs: geb. 16 D.M.

Deze monografie is een typisch product van het huidige tijdsgewricht met zijn grondige veranderingen ten opzichte van het maatschappelijk bestel van weleer. Toen was — althans in de wetenschappelijke literatuur — alleen het beste goed genoeg om voor toepassing in aanmerking te komen, thans nu het merendeel der bevolking sociaal verzekerd is gelden andere maatstaven. De uiteraard aan starre grenzen gebonden vergoedingen laten geen speelruimte en gedogen niet het gebruik van kostbare materialen, noch de toepassing van gecompliceerde constructies en tijdrovende werkwijzen.

Vandaar dat de schrijver zich tot taak gesteld heeft een bijdrage te leveren tot wat in de ondertitel genoemd wordt: „het sociale probleem in de prothetiek“ en hij de sociale indicatie als een der voornaamste eisen stelt van de „prothetische therapie“. Aangezien hij blijkens aanhalingen zich homogeen verklaart met opvattingen, op grond waarvan wortelbehandelingen van molaren, vanwege hun „onzekerheid“ worden afgewezen en „herdverdachtige“ elementen geen kwartier wordt gegeven, ligt bij voortdurend een uitgestrekt terrein open voor prothetische „genezing“ van het aldus gemutileerde gebit.

De auteur is zich blijkens zijn inleidende uitvoerige beschouwingen over de biologische factor ter dege bewust van de — individueel sterk wisselende — gevoeligheid van de kaakweefsels voor de daarop via de prothese uitgeoefende kauwdruk. Zijn streven is er daarom op gericht om door gebruik te maken van een zo groot mogelijk draagvlak de druk per eenheid van oppervlakte binnen de tolerantiegrens te houden, waartoe o.m. omvatting van de tubera bij vrij-eindigende vervangingen kan bijdragen.

Het plaatselijk belangrijke verschil in dikte en bijgevolg indrukbaarheid van het slijmvlies, met name de minimale resiliëntie van de raphe palati en nog geaccentueerd bij de torus palatinus, hebben de schr. ertoe geleid steeds een (ontlaste) beugelverbinding over de mediaanlijn aan te brengen, waardoor de partiële prothese a.h.w. in H-vorm wordt uitgevoerd, resp. distaal van de torus palatinus in U-vorm. Ook bij eenzijdige vervangingen wordt door middel van een beugelconstructie verankering aan de intacte overzijde tot stand gebracht.

Bij meer omvangrijke protheses wordt aan de basis de vorm van een open ring gegeven, waarbij het centrale gedeelte van het gehemelte onbedekt wordt gelaten. De fysische eigenschappen van het aanbevolen basismateriaal — kunst-hars — beheersen vanzelfsprekend de vormgeving, die niet vergeleken kan worden met de mogelijkheden bij de geskeletteerde metaalprothese. Deze komt trouwens niet in aanmerking bij de voorop gezette sociale doelstelling van het werk. Wel wordt de indruk gewekt dat de chroom-cobalt-legeringen de auteur niet bekend zijn.

De voor het functionele evenwicht, bij de gegeven variabele resiliëntie, in aanmerking komende, biologisch aanvaardbare verankeringsvormen (verend, stug) worden aan de hand van een uitgebreide casuïstiek-in-afbeeldingen besproken en toegelicht door theoretisch-statische, deels wiskundige uiteenzettingen. Vooral de vrij-eindigende (een- en dubbelzijdige) zadelprothese is in dit verband het onderwerp van uitvoerige beschouwing.

Voor wie uit hoofde van zijn dagelijkse bemoeiingen met de sociale praktijk

prothetisch sterk geïnteresseerd is, geeft dit werk ongetwijfeld navolgenswaardige aanwijzingen, waarmede de practicus zijn voordeel kan doen, aangenomen dat hij niet blindelings het laboratorium zijn gang laat gaan. De doorgaans onverankerde fondsprothese is waarlijk voor constructieve verbetering vatbaar.

P. H. B u i s m a n

Prof. Dr. O. HOFER, Prof. Dr. E. REICHENBACH, Prof. Dr. TH. SPRETER VON KREUDENSTEIN, Prof. Dr. E. WANNENMACHER. *Lehrbuch der klinischen Zahnheilkunde*. Band II, tweede Auflage, 1952. Johann Ambrosius Barth - Verlag - Leipzig.

Het behouden der gebitselementen als volwaardige onderdelen van het kauworgaan is het onderwerp, waaraan op deskundige wijze door W a n n e n m a c h e r vrijwel de helft van dit 788 pag. tellende boek wordt gewijd.

Korte overzichten over de tandontwikkeling, de doorbraak en de hierbij optredende afwijkingen, voorts over de pathologie en histologie van het cariesproces gaan vooraf aan het therapeutisch klinisch gedeelte.

De prothetische tandheilkunde en vervolgens de orthodontie worden behandeld door R e i c h e n b a c h.

Terwijl het de uitgesproken opzet van de auteurs was een op de praktijk gericht leerboek samen te stellen, blijkt toch steeds weer het streven de basiswetenschappen als omlijsting en ondersteuning van de verschillende therapieën tot hun recht te doen komen. De mate, waarin dit behoort te geschieden zal steeds een discutabel vraagstuk blijven.

Een critische bespreking van het gehele werk zou te ver voeren. In het algemeen kan wel worden vastgesteld, dat de vele onderwerpen aan een grondige bewerking ontsnappen, waaruit tevens de beperkte waarde van een alles omvattend „Handboek der Klinische Tandheilkunde” blijkt. In vergelijking met de bekende leerboeken der conserverende en prothetische tandheilkunde en de orthodontie zullen boeken als het onderhavige steeds dreigen tekort te schieten met name voor het onderwijs. Hun waarde moet gezocht worden als informatiebron voor de practicus met ervaring die hier, met inzicht en op oordeelkundige wijze vele voor zijn dagelijkse arbeid nuttige gegevens kan vinden. Ook dit deel is rijk geïllustreerd. (Deel I werd reeds besproken: T.v.T. 59 : 558, 1952).

V a n S c h i j n d e l

Prof. Dr. G. AXHAUSEN. *Leitfaden der zahnärztlichen Chirurgie*. Carl Hanser Verlag. München 1950. 18 D.M.

Het is zeer moeilijk een zo uitgebreide materie als de diagnostiek en de therapie der mondziekten in een korte handleiding samen te vatten. Schrijver zegt dan ook in zijn voorwoord dat hij zich van tekortkomingen in zijn werk zeer wel bewust is, en verwijst bij bespreking der verschillende onderwerpen geregeld naar zijn vorige boek „die Allgemeine Chirurgie in der Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde”. In het eerste deel behandelt schrijver de diagnostiek der mondziekten. Als inleiding wordt het systematisch onderzoek der mondholtte besproken. Hierbij valt ons onmiddellijk op welk een voortreffelijk docent Prof. A x h a u s e n is. Hij behandelt zijn leerstof op zeer duidelijke wijze, en ondanks de samenvatting der materie is er in dit eerste deel nauwelijks van enige tekortkoming sprake.

Dit kan niet gezegd worden van het tweede gedeelte, waarin de techniek der mondchirurgische ingrepen wordt besproken. Schrijver heeft zich kennelijk grote beperkingen op moeten leggen, hetgeen echter aannemelijk is, daar hij zich tot taak heeft gesteld een handleiding voor tandheilkundige en medische

studenten samen te stellen. Vreemd doet het echter aan dat bij de bespreking van het sluiten van kleine antrumperforaties als meest eenvoudige ingreep de sluiting met een palatinale mucosalap wordt genoemd. De veel eenvoudiger sluiting met een buccale mucosaplastiek wordt in het geheel niet vermeld.

Schrijver spreekt ook zijn oordeel uit over het gebruik van penicilline in de praktijk der mondchirurgie. Hij waarschuwt terecht tegen een onnodig gebruik hiervan. Bij de kleine chirurgische ingrepen en de eenvoudige abscesbehandelingen acht hij het toedienen van penicilline volstrekt overbodig. Hij bespreekt verder enige ziektebeelden, waarbij het gebruik van penicilline een zeer waardevol hulpmiddel is gebleken, o.a. de phlegmoneuse ontstekingen en de acute osteomyelitis.

Ref. is van mening dat dit boek bij de opleiding van tandheelkundige en medische studenten waardevol kan blijken te zijn. C. K. de Wit

---

Dr. med. FRITZ SCHÖN. *Theorie und Praxis der allgemeinen Anästhesie*. Carl Hanser Verlag. München. 1952 15.50 D.M. geb. 18 D.M.

Oorspronkelijk was dit boek bedoeld als een narcoseleer voor de tand- en kaakheelkunde, maar de auteur is er op een gelukkige wijze in geslaagd zijn boek tot de leer der algemene anaesthesie uit te breiden.

Hij geeft een uitstekend en duidelijk overzicht over de huidige stand van zaken betreffende de algemene anaesthesie, waarbij uiteraard de problemen der tand- en kaakchirurgie in het bijzonder worden belicht.

In een aantal hoofdstukken worden achtereenvolgens de geschiedenis der narcose, de fysische en chemische eigenschappen der anaesthetica, de farmacodynamische en de pathofysiologische grondbeginselen der narcose behandeld.

Ook de narcosetheorieën, de keuze der anaesthetica, de indeling der narcose in bepaalde stadia, de reacties der orgaansystemen op de narcose, de werking alsmede de gevaren der praemedicatie, de complicaties der narcose, en de techniek van het narcose geven worden aan een bespreking onderworpen.

In zijn hoofdstuk over indicaties en contra-indicaties betreffende locale of algemene anaesthesie wijst de schrijver op de gevaren der intraveneuze narcose bij tand- of kaakheelkundige ingrepen. Zeer terecht wordt hierbij vastgesteld dat het gebruik der intraveneuze narcotica (evipan en pentothal) en de rectale narcose met behulp van avertine *niet* in de spreekkamer van de tandarts thuis hoort.

In een slotartikel geeft de anaesthesist Dr. L. Z ü r n uit de Münchener Universiteitskliniek een overzicht over de algemene anaesthesie bij grote chirurgische ingrepen.

Het principe van de zogenaamde „combinatie-narcose”, die zulke grote voordelen voor de patiënten oplevert, wordt duidelijk naar voren gebracht. Vanzelfsprekend kon daarbij met name een bespreking der intraveneuze narcotica, de moderne narcose toestellen, de spierverslappende middelen zoals curare, de indicatie tot en techniek van de intratracheale narcose niet worden gemist.

De schrijver is er in geslaagd om in een niet omvangrijk werk een goed beeld te geven van de mogelijkheden der algemene anaesthesie. Een ieder, die zich op snelle wijze in deze materie wil oriënteren, kan de lezing van dit boek worden aanbevolen.

H. H o b e l, anaesthesist, Deventer

Diagnose der Herdkrankungen mit besonderer Berücksichtigung der Testverfahren.
Vorträge der Nauheimer Tagung 1952 der Deutschen Arbeitsgemeinschaft
für Herdforschung und Herdbekämpfung (D.A.H.) e.V. München 1953,
Carl Hanser Verlag. Kart. 14.80 D.M., Hln. 16.50 D.M.

Het probleem der *focal infection* behoort tot die onderwerpen, welke met zekere regelmaat op het programma van wetenschappelijke vergaderingen plegen terug te keren. Waaruit men gevoelig de conclusie kan trekken, dat het probleem zijn oplossing nog steeds niet gevonden heeft. Begrijpelijk overigens, want het heeft een wel zeer veelzijdig aspect. Men behoeft zich er dan ook nauwelijks over te verbazen, dat aan de totstandkoming dezer publicatie niet minder dan tweëndertig auteurs hebben samengewerkt.

Aldus is dit vergaderingsverslag uitgedijd tot een studieboek, dat aan volledigheid nauwelijks iets te wensen overlaat. De stof wordt gezinszins alleen theoretisch behandeld, ook de kliniek wordt hier de plaats ingeruimd, waarop zij recht heeft. Wel moet worden toegegeven, dat de practicus met name de toepassing van een aantal testmethoden zeker niet in eigen hand kan houden. Dat is trouwens ook de bedoeling niet: samenwerking met andere specialisten zal in de regel onontbeerlijk blijken.

De critische lezer kan het moeilijk ontgaan, dat sommige opvattingen uiteraard een nog wel zéér persoonlijk karakter dragen, niettemin kan ons eendoordeel onverdeeld gunstig luiden.

T h. E. d e J o n g e

GUIDO FISCHER. *Normale und pathologische Biologie des Zahnsystems.* Erich Schmidt Verlag, Berlin-Bielefeld-München. 1953. 34 D.M.

Uit de treffende woorden, waarmede de schrijver dit boek opdraagt aan zijn vrouw, „am Ende unseres Schaffens”, mag men afleiden, dat hij zijn publicistische arbeid gaat beëindigen. Wij moeten dit werk dan ook zien als een bewuste samenvatting van alles wat F i s c h e r in zijn lange en werkzame leven heeft geleerd en gedacht over het onderwerp dat hem zo na aan het hart ligt: de onverbrekelijke samenhang tussen de tand en het overige organisme.

F i s c h e r is de onvermoeide strijder voor een beter begrip van de eenheid van het gehele menselijke organisme. Hij vecht tegen de al te licht postvattende mening dat het specialisme tandheelkunde niet alleen een eigen maar ook een van het overige lichaam geheel onafhankelijk arbeidsterrein zou hebben.

Ook al mag men hopen, dat het denken van de huidige generatie van tandartsen niet zo beperkt is, dat de eenheid van het organisme een volkomen nieuw gezichtspunt vormt, een redelijk pleidooi voor deze opvatting blijft altijd van waarde.

Doch F i s c h e r 's betoog is verre van redelijk. Het is een ternauwernood leesbaar samenvoegsel van holle natuurphilosophische frasen, biologische gemeenplaatsen en ongefundeerde speculaties, dat wel niemand zal kunnen overtuigen.

De feitelijke inhoud van het boek is vooral van histologische aard. De auteur laat zich op dit terrein kennen als een voortreffelijk technicus. De ruim tweehonderd microphotographieën maken het werk tot een prachtige platenatlas en leggen getuigenis af van de ervaring en toewijding van hem, die de praeparaten maakte en fotografeerde. Doch als het gaat om de eigenlijke functie van de histoloog: het redelijk interpreteren van de praeparaten, laat F i s c h e r ons volledig in de steek. De ongerijmdheden, die hij uit zijn praeparaten leest, zijn in de histologische literatuur reeds lang weerlegd en doen ons slechts afvragen

waarom iemand, die bijkans een mensenleeftijd met zoveel succes de techniek bedreef, zich niet oriënteerde over de wetenschappelijke achtergronden van het vak.

Wie meent, dat dan tenminste de verhoudingen tussen de afwijkingen van de tanden en de algemene toestand van het lichaam door F i s c h e r grondig zijn bestudeerd komt bedrogen uit. Telkens stuiten wij op uitdrukkingen als „schwächlich” of „van labiele constitutie”, doch met deze vage termen smeedt men geen hecht betoog!

Kortom, met schrijvers opmerking dat de wetenschap der toekomst door de publicatie van dit boek gediend wordt is referent het niet eens.

Dr. M. T. J a n s e n

Prof. A. M. SCHWARZ. *Lehrgang der Gebiszregelung*. Band I: Untersuchungsgang. Zweite Auflage. D.M. 68. 1951. Band II: Die Behandlung. D.M. 98. Uraben & Schwarzenberg, Wien 1953.

In 1938 konden wij de eerste afleveringen (*Lehrgang der Gebiszregelung* I., II., III. en IV. T.v.T. 1938, blz. 312) van het standaardwerk dat S c h w a r z bezig was te schrijven over de Dento-faciale Orthopaedie, aankondigen. Tijdens de oorlog (1944) publiceerde hij deel V., waarmede het eerste deel gereed was. Het was geheel gewijd aan de *diagnostiek* in de meest uitgebreide zin van het woord en was snel uitverkocht. In 1951 verscheen, thans in één band, de tweede druk.

Thans is het eindelijk de bekwame schrijver gelukt ook het tweede deel, de *Therapie*, het licht te doen zien als een boek van 987 bladzijden, voorzien van 572 illustraties!

Hoe het mogelijk is, dat iemand tijd kan vinden om naast een drukke algemene praktijk en de leiding van een grote orthodontische kliniek, de stof bijeen te brengen en te verwerken op een wijze als hier is geschied, is meer dan een gewoon mens vermag te begrijpen. Dit temeer, omdat de schrijver zich allerminst blind staart op eigen methoden, blijkt geeft van een zeer grondige kennis der buitenlandse literatuur en de verschillende inzichten zo objectief mogelijk weergeeft.

Voorzover er enig verschil is te bespeuren met publicaties uit vroegere perioden, kan men constateren dat hij, naast de z.g. actieve platen, eveneens aanhanger is geworden van het systeem A n d r e s e n - H ä u p l en daaraan in zijn boek uitgebreide en belangrijke beschouwingen wijdt.

Wij schreven in 1939 over de eerste vier afleveringen: „Dit boek te *bespreken* is vrijwel onmogelijk, men zou dan een tijdschrift moeten vullen, men kan het alleen aankondigen.”

Dat dit à fortiori geldt voor het thans voor ons liggende tweede deel spreekt wel van zelf. Er is geen onderdeel der orthodontische therapie, dat niet aan een nauwkeurige beschouwing wordt onderworpen en wat meer is, de schrijver argumenteert – op zijn bevattelijke wijze – waaróm een bepaalde behandeling of methode zijns inziens aan te bevelen of af te keuren is.

Uiteraard zal niet iedere orthodontist het met alles wat hij schrijft eens zijn, maar zeker kan men vaststellen, dat er voor de beginneling maar heel weinig vragen zullen zijn die niet duidelijk worden beantwoord. Daardoor is het tweedelige boek van S c h w a r z een standaardwerk geworden, dat door niemand die zich met orthodontie bezig houdt, zonder schade kan worden gemist en men moet dan ook zowel de schrijver als de professe met deze publicatie gelukwensen.

In het laatste hoofdstuk: „Richtlinien für die Behandlung des Einzelfalles”

worden de methoden en opvattingen van de schrijver behandeld ten opzichte van de meest voorkomende afwijkingen, hetgeen – met name voor de nog weinig ervarenen – zeker een gelukkige gedachte is geweest, daar anders gevreesd moet worden, dat hij in de veelheid van de stof zou kunnen ondergaan.

Anderzijds echter moet het referent van het hart, dat hij – ook in dit zo uitvoerige werk – node gemist heeft, een afzonderlijk hoofdstuk, gewijd aan de behandeling van het kleuter- en het wisselgebit, zodat het nut, de noodzaak en de mogelijkheid van de orthodontische prophylaxe en jeugdbehandeling voor een ieder duidelijk zou worden. Met name voor de sociale tandheelkunde, waarin uiteindelijk toch ook de dento-faciale orthopaedie zal dienen te worden opgenomen, is het van het grootste belang, dat van bevoegde zijde eens wordt uiteengezet wat op dit gebied mogelijk is en op welke wijze het Onderwijs in de thans bestaande ernstige leemten op het terrein der kinderbehandeling zal hebben te voorzien. Laat ons hopen dat S c h w a r z ook dit onderwerp binnenkort op dezelfde grondige wijze ter hand zal willen nemen.

De uitgave is verzorgd door *Urban & Schwarzenberg* en dat wil dus zeggen dat zij voortreffelijk is. N o r d

---

EDLBACHER – LEUTHARDT. *Lehrbuch der physiologischen Chemie*. Uitgever: Walter de Gruyter & Co., Berlijn, 1952. 10de druk. 723 pag., prijs f 36,00.

Het bekende en in het bijzonder als studieboek steeds zeer gewaardeerde „Kurzgefasste Lehrbuch der physiologischen Chemie” van E d l b a c h e r verscheen voor het eerst in 1929. Na het overlijden van de auteur in 1946 werd het door F. L e u t h a r d t – Zürich opnieuw bewerkt en aangepast aan de hedendaagse stand der wetenschap. Het attribueert „beknopt” in de titel is in overeenstemming met de driemaal zo grote omvang weggelaten.

De indeling van het boek is echter in principe hetzelfde gebleven. Van de in de Duitse taal geschreven boeken over physiologische chemie is dit het eerste naoorlogse werk, dat uitvoerig rekening houdt met de recente aanwinsten. Het is heel wel denkbaar dat de student, die voor het examen staat, spontaan zekere bezwaren tegen een boek van ruim 700 bladzijden zal hebben. Na rijp beraad zal hem echter duidelijk worden, dat voor de uitgebreide stof, die hij zich eigen moet maken, deze omvang onvermijdelijk is. Bovendien zal hij het zeker moeten waarderen, dat hij zich hier een principieel en duidelijk inzicht kan vormen over moderne werkwijzen als de chromatographie, over de toepassing van isotopen in verband met onderzoekingen over de stofwisseling en de werkwijze van de Geiger-Müller-teller, over de electro-phoresis enz. Tenslotte vervangt het laatste hoofdstuk over de voeding in nagenoeg 100 pagina's veel specialistische publicaties over deze ook voor de tandarts zo belangrijke materie.

Dit boek kan ten eerste worden aanbevolen aan allen, die een dieper gaande belangstelling hebben en over de enorm uitgebreide stof een toch nog „beknopt” compendium willen bezitten. Dr. E. H e c h t